

Toen de oorlog voorbij en het huis weer enigszins bewoonbaar was, begon al spoedig weer het oude enthousiasme te herleven. Ik weet uit ervaring, dat velen genoten hebben van zijn verhaal over de reuzenkweek van *Celerio euphorbiae* L. in 1947. De laatste 2 zomers had hij zich een nieuw vangterrein gekozen in het Korenburgerveen, waar hij telkens enkele weken bij de opzichter logeerde. Vooral in 1947 boekte hij daar uitstekende resultaten.

Hij liep met het plan rond spoedig een aanvulling op zijn Lijmers-artikel te publiceren. Helaas is hier niets meer van gekomen. Ons resten slechts enkele korte artikelen, die wij zo spoedig mogelijk hopen te plaatsen.

Aan Mevrouw Scholten en haar kinderen betuigen wij, ook namens onze leden, onze hartelijke deelneming.

Amsterdam-Z. 2, Oude IJsselstraat 12III, 9 November 1948.

Nog enkele aantekeningen over kinderspelen met insecten

door

D. MAC GILLAVRY.

Over het gebruik van larven van mierenleeuwen voor spel door kinderen kon ik slechts een vage aanduiding krijgen wat ons land betreft (cf. Ent. Ber. 11 (264—266): 284, 1945).

Het vermoeden, dat er toch wel meer van bekend zou zijn, ook voor de tropen, wordt o.a. bevestigd door Jhr. F. C. van Heurn, die mij wees op een passage op p. 18 in een artikel van hem over de Avifauna der Gajo-landen.¹⁾

Bij de tocht tot het verzamelen van vogels in het jaar 1920 naar het meer van Takengon, in het Maleis Laoet Tawar geheten, het grote bergmeer der Gajo-landen, zag Jhr. F. C. van Heurn het volgende. (p. 12): „Op mijn terugtocht zie ik kinderen aan het zoeken in het zand tussen de rotsspleten. Vermoedende dat het om vogelnesten te doen is, roep ik hun toe, wat zij zoeken. Koetjing koetjingan is het antwoord, en daar dit het Maleise woord voor katten is, begrijp ik er niets van en laat de jongens naderbij roepen. Ik kijk in de door hen meegedragen blikjes, en zie tot mijn verbazing wat zand met een aantal mierenleeuwen. De jongens hebben haren van hun zusjes genomen, en deze aan een der achterste poten der insecten vastgeknoopt. Zij vermaken zich ermede de dieren zich in het zand te laten ingraven, om ze er dan weer met behulp van het haar uit te trekken. Hoewel ik teleurgesteld was geen eieren te vinden, deed het mij toch plezier, dit bewijs van intelligentie of althans van opmerkingsgave bij de Gajo's aan te treffen.

Noch bij de Maleiers of Javanen, noch in Europa constateerde ik ooit bekendheid van de jeugd met deze insectenlarven.”

In het boekgeschenk voor 1948, uitgegeven door de boekhandel „Oeroeg” door Ella S. Haasse, wordt over de jeugd verteld van twee vrienden, een Europeaan en een Soendanees, samen opgegroeid in

¹⁾ Avifaunistische Studiën in de Gajo-landen, door Ir Jhr F. C. van Heurn en Mr Dr R. C. E. G. J. Baron Snouckaert van Schauburg, met een kaart en vier photogravures. Jaarbericht No. 11, Aflev. 1, Club van Nederlandse Vogelkundigen, v. Marken, Delft. pp. 4—19.

de theetuinen in de omgeving van Soekaboemi (Preanger, Java). Over jongensspelletjes uit de leeftijd van ca. 6 jaar vindt men een en ander opgetekend, maar weinig. Op p. 12/13:

„Zijn (Oeroeg, de Soendanees) aandacht verslapte, waar de mijne begon. Graag tergde hij een krab met een strootje, tot het dier zich schrap zette in aanvalshouding. Het meest echter vermaakte hij zich met gevechten tussen twee beesten van verschillende soort: hij bracht padden om hun krachten te meten met rivier- en landkrabben, hitste vogelspin tegen salamander, wesp tegen waterjuffer. Wellicht is het te ver gezocht om hier van wreedheid te spreken. Oeroeg was niet wreed, hem ontbrak alleen het gevoel, dat een Westerling vaak een dier doet sparen en eerbiedigen uit half-bewust verwantschapsbesef. Wanneer ik, de toeschouwer bij deze gladiatorengevechten, gedeeltelijk in opwinding, gedeeltelijk door schuldgevoel en afschuw bevangen, het uitschreeuwde, keek Oeroeg mij verbaasd van terzijde aan en zei, als om me te sussen, in 't Soendanees: „Wat geeft het? Het zijn immers beesten.”

en verder op p. 15:

„Wij hadden afgesproken om mierenleeuwen te gaan uitgraven, achter in de tuin.”

Het doel waarvoor wordt niet vermeld, maar laat zich raden.

Als nakomertje over de l u i z e n s p o r t vond ik in het artikel van F. G. A. M. S m i t — De betekenis van vlooien en luizen voor het mensdom (In weer en wind 10 (10): 190, 1948) het volgende:

„Het was in onze jeugd toch eigenlijk een gewoon verschijnsel dat we met de handen in het haar zaten. Natuurlijk, dat zitten we nog wel eens, maar dan doorgaans om een andere reden. Ik durf er best voor uitkomen, dat ik nog geen kwart eeuw geleden in de kleuterklas met mijn collega-kleuter z.g. pietenrennen organiseerde achter de rug van mijn voorbuur-kleuter. Bij zo'n pietenrace plaatsten we beiden een pietje naast elkaar op de schoolbank, losten een denkbeeldig startschot en wachtten dan met spanning af, wiens luis het eerst over de eindstreep was. Dat luizige spel vonden we een welkome onderbreking tijdens het ijverige matjesvlechten.”

Amerongen, Rusthuis „Charlois”, April 1948.

Derde generatie van *Aglais urticae* L. In deel I van zijn *Catalogus* (1936, Tijdschr. voor Ent. 79: 260) betwijfelt L e m p k e het voorkomen van een derde generatie van *Aglais urticae* L. Ik vond 3 October 1948 onder de gemeente Reyen 24 jonge rupsjes op een topje van een brandnetel. Al deze rupsen verpopten zich van 13-16 Octr. De eerste droeve resultaten waren tien larven van sluipwespen! 29 October kwamen echter reeds 8 vlinders uit de pop.

C. H. D i d d e n, Mr. v. Coothstraat 18, Waalwijk.

[In zeer gunstige jaren (1948 had een vroeg voorjaar!) kan zich buiten een derde generatie ontwikkelen. Ik bezit nu enkele notities van eind Sept. en Octr. uitgekomen broedsels. Maar ook van October-rupsen, die de verpopping niet meer haalden, of die nog wel daarin slaagden, maar waarvan de poppen niet meer uitkwamen. Regel schijnt de derde generatie in elk geval niet te zijn. — Lpk.]